

Wsparcie edukacji wczesnoszkolnej z unijnych dotacji

Wychowanie przedszkolne gwarantuje dziecku szybszy rozwój, zgodny z jego wrodzonymi predyspozycjami oraz otwiera przed nim szansę na lepszy start w dorosłe życie¹

Etap przedszkolny jest bardzo ważny w życiu dziecka – podczas jego trwania rozwijane są liczne nowe umiejętności, co ma niebagatelne znaczenie dla jego dalszego, prawidłowego rozwoju.²

Okres przedszkolny stanowi pierwszy etap edukacji w systemie oświaty. Objęte są nim dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Realizowany jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych i punktach przedszkolnych zlokalizowanych

beim Przedszkolaka czy Centrum Rozwoju Dziecka.³

**NA PRZEŁOMIE LAT 2009/2010
ZAREJESTROWANO
18,3 TYS. PLACÓWEK
WYCHOWANIA
PRZEDSZKOLNEGO**

Zmiana kondycji systemu przedszkolnego

Badania Głównego Urzędu Statystycznego informują, iż liczba dzieci w poszczególnych rocznikach przedszkolnych w latach 1995-2008 zmniejszała się. Dzieci w wieku 6 lat, które były zobowiązane odbyć wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2009/2010 było o 3,5 tys. mniej niż w roku poprzednim i aż o 116,3 tys. mniej niż w 2000 r. Dopiero w 2009 r. odnotowano wzrost liczby dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Sytuacja demograficzna w ostatnich 2 latach zaczęła się zmieniać.⁴ W przedszkolach państwowych miejsc ciągle brakuje, a w latach 1990-2007 samorządy zamknęły 36 proc. placówek. Przyczyny tego zjawiska upatruje się w braku subwencji od państwa.

**WSPOMAGANE SĄ
JEDYNIENIE SZKOŁY
PODSTAWOWE I GIMNAZJA.
PRZEDSZKOLA STAJĄ
SIĘ OBCIĄŻENIEM DLA
SAMORZĄDOWYCH
BUDŻETÓW**

1 Aneta Jabłonowska, „Przedszkole na wagę złota”, źródło: <http://wiadomosci.polska.pl/spec-dlapolski/article.htm?id=108195>, stan na dzień 2 grudnia 2011 r.

2 Ewa Janeczko, „Rozwój psychiczny dziecka w wieku przedszkolnym”, źródło: <http://parenting.pl/porta/rozwoj-psychiczny-dziecka-w-wieku-przedszkolnym>, stan na dzień: 2 grudnia 2011 r.

w szkołach podstawowych. Oprócz tak sklasyfikowanych form edukacji przedszkolnej zawartych w informacji oświatowej oraz w ustawie o systemie oświaty, definiuje się również nieformalną edukację przedszkolną, nazywaną np. Klu-

3 „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2009-2010”, Główny Urząd Statystyczny, 51 s., źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_3430_PLK_HTML.htm.

4 Ibidem, 53 s.

Tendencja, jaka panuje w Polsce jest odwrotna do światowej.⁵ Dodatkowo do pogorszenia kondycji przedszkoli państwowych przyczyniają się ostatnie modyfikacje w ustawie o zmianie opłat za przedszkola. Placówki publiczne muszą zapewnić bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w czasie ustalonym przez gminę, ale tylko 5 godzin dziennie. Prowadzi to do sytuacji, w której rodzice nie płacą za dodatkowe godziny, odbierając dzieci wcześniej, co niekorzystnie wpływa na sytuację finansową placówek nastawionych na otrzymywanie stałych opłat.

Alternatywa dla państwowego systemu finansowania oświaty przedszkolnej w Polsce

Czynniki takie jak deficyt placówek przedszkolnych, duże zapotrzebowanie na możliwość zapewnienia najmłodszym edukacji przedszkolnej oraz zmieniająca się sytuacja demograficzna (dodatni przyrost naturalny w 2010 r.⁶), powodują, że powstają alternatywy dla placówek państwowych. Formy, jakie przybierają to m.in. wspomniana już nieformalna oświata przedszkolna, która jest finansowana z różnych źródeł, np. z opłat własnych rodziców, ze wsparcia budżetu gminy, programów Komisji Europejskiej, jak *Zapewnienie dobrego startu życiowego dzieciom w wieku przedszkolnym*, ale także z funduszy unijnych. Ostatnia z wymienionych kategorii źródeł dofinansowania stwarza wiele możliwości dla potencjalnych beneficjentów. Minione lata Perspektywy Finansowej 2007-2013 dawały możliwość uzyskania wsparcia na otwarcie przedszkola m.in. z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL), z Priorytetu

5 Monika Ebert, Rola edukacji przedszkolnej w rozwoju regionalnym – społecznym i gospodarczym, źródło: http://tu.edu.pl/nmmp/partnerska_pliki/Rola_EP_w_rozwoju_regionalnym.pdf, 4 s. 6 „Polska gospodarka”, Departament Relacji Inwestorskich, źródło: http://inwestor.msp.gov.pl/portal/si/165/14626/Polska_gospodarka.html, 22 lutego 2011 r.

JEDNYM Z NAJCZĘŚCIEJ
 PODAWANYCH
 CZYNNIKÓW
 POMAGAJĄCYCH
 URUCHOMIĆ
 PRZEDSZKOLE
 BYŁY FUNDUSZE UNIJNE
 (60,1 PROC.)

I. *Zatrudnienie i integracja społeczna* oraz z Priorytetu IX. *Rozwój kształcenia i kompetencji w regionach* oraz na częściowe doposażenie placówek z innych Priorytetów, jak na przykład III. *Wysoka jakość systemu oświaty*. Szansę na uzyskanie dotacji na otwarcie placówki przedszkolnej stwarzał również Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, poprzez działanie *Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw*. Należy pamiętać, iż dofinansowanie na tego typu inwestycje zapewniają także Działania oferowane przez Regionalne Programy Operacyjne. Kończąca się perspektywa finansowa w chwili obecnej skutkuje brakiem naborów w ramach niektórych programów lub ich komponentów.

Działanie 1.3.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki było naj-

powszechniej wykorzystywanym źródłem dotacji na przedsięwzięcia dotyczące tworzenia placówek przedszkolnych. Projektami, które kwalifikowały się do wsparcia w ramach poddziałania 1.3.2 były m.in. inwestycje związane z wdrażaniem i upowszechnianiem rozwiązań służących godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, poprzez realizację programów powrotu do pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowywaniem dzieci bądź tworzenie ośrodków opieki nad dziećmi w miejscu pracy. Inny rodzaj inwestycji objętych wsparciem dotyczył upowszechnienia alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia. Kryteria wyboru projektów w ramach tego działania w ostatnim naborze wniosków ogłoszonym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej 18

sierpnia 2011 r. określono jako: konieczność wykazania we wniosku, w jaki sposób zapewniona zostanie trwałość rezultatów wypracowanych w ramach projektu po zakończeniu jego realizacji, weryfikowane na etapie oceny merytorycznej w związku z projektami dotyczącymi realizacji programów powrotu do pracy. Drugie kryterium definiowało zasięg projektu. Dotyczyło przedsięwzięć z zakresu tworzenia alternatywnych form zatrudnienia. Projekty realizowane w tym zakresie mają mieć oddziaływanie ogólnopolskie.

Jak wynika ze Szczegółowego Opisu Priorytetów, PO KL z października 2011 r., nabory wniosków w ramach poddziałania 1.3.2 nie będą kontynuowane od stycznia 2012 r. Kwalifikowane będą jedynie wydatki w związku z projek-

tami zatwierdzonymi do realizacji do 31 grudnia 2011 r.⁷

W 2012 r. dofinansowanie na otwarcie przedszkola będzie można uzyskać w ramach komponentów regionalnych z PO KL z Priorytetu IX. *Zmniejszanie nierówności w stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej.* Typami projektów kwalifikujących się do wsparcia w ramach poddziałania 9.1.1 będą przedsięwzięcia dotyczące tworzenia przedszkoli (w tym również uruchamiania innych form wychowania przedszkolnego) w 30 proc. gmin z terenu województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej oraz wsparcia istniejących już przedszkoli, poprzez wygenerowanie dodatkowych miejsc dla dzieci w danym ośrodku.⁸

Dodatkowo, zbliżająca się Perspektywa Finansowa 2014-2020 z pewnością stworzy nowe szanse na pozyskanie dotacji na działania związane z otwieraniem placówek przedszkolnych. W chwili obecnej trwają jednak prace nad nowym budżetem. Zakończenie wszelkich ustaleń i negocjacji przewidziane zostało na drugą połowę 2012 r.

Przedszkola przykładowe

Powszechna w Unii Europejskiej i coraz częściej spotykana w Polsce praktyka, jako jedna z alternatywnych form pierwszego etapu edukacji, to przedszkola przykładowe. Ten rodzaj sprawowania opieki nad dzieckiem ma swoje korzenie w minionej epoce i do niedawna wywoływał raczej pejoratywne skojarzenia, m.in. z chęcią kontroli władzy nad pracownikami. Sytuacja zaczęła się jednak zmieniać w 2007 r., kiedy pierwsza firma w Polsce otworzyła taką placówkę we własnych strukturach.⁹

7 Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, październik 2011 r., źródło: http://www.efs.gov.pl/wiadomosci/documents/szop_pazdziernik_2011.pdf, 42 s.

8 Ibidem, 280-281 s.

9 Dorota Wierzbicka, „Przykładowe przedszkola – rozwiązaniem dla pracujących rodziców”, źródło: <http://www.przyjaznapra->

Idea przedszkola funkcjonującego przy zakładzie pracy zaczęła nabierać pozytywnego wydźwięku oraz zyskiwała coraz większą liczbę naśladowców.

W 2009 R. 51 FIRM ZŁOŻYŁO WNIOSEK O DOFINANSOWANIE TEGO RODZAJU INWESTYCJI Z UNIJNYCH PIENIĘDZY.¹⁰

Przedszkola przykładowe mogą otwierać zarówno firmy, stowarzyszenia, jak również osoby prowadzące działalność gospodarczą. Przybierają postać przedszkola prywatnego, zespołu przedszkolnego (działa kilka dni w tygodniu) oraz punktu wychowania przedszkolnego (opiekuje się kilkorgiem dzieci). Stanowią idealne rozwiązanie oraz wsparcie dla pracujących rodziców. Taka forma pomocy pracownikom ma wiele zalet. Wśród najważniejszych wylicza się wzmocnienie zewnętrznego wizerunku firmy oraz polepszenie jakości pracy poprzez zbudowanie zaufania pomiędzy pracodawcą a pracownikiem.¹¹ Inne zalety przedszkoli przykładowych to m.in. oszczędność kosztów dojazdów i czasu oraz elastyczne godziny otwarcia i zamknięcia placówki.¹² Idea przedszkola przykładowego cieszy się również dużym zainteresowaniem ze strony pracowników-rodziców. Z badań przeprowadzonych przez Wolters Kluwer wynika, że „89,8 proc. ankietowanych rodziców i 90,3 proc. osób nieposiadających dzieci (90,7 proc. ogółem) zdecydowanie byłoby zainteresowanych posłaniem dziecka do firmowego przedszkola, mimo obaw związanych z potencjalnym wzrostem

ca.pl, stan na dzień: 2 grudnia 2011 r.

10 Martyna Bunda, Raport: „W przedszkolach nie jest źle. Przedszkola dla rodziców”, źródło: <http://www.polityka.pl/spoleczenstwo/artykuly/1504030,2,raport-w-przedszkolach-nie-jest-zle.read>, 21 marca 2010 r.

11 Anna Szozda, „Przedszkole przykładowe”, źródło: <http://parenting.pl/portals/przedszkole-przykladowe>, stan na dzień: 2 grudnia 2011 r.

12 Dorota Wierzbicka, „Przykładowe przedszkola...”, op. cit.

wymagań przełożonego względem ich dyspozycyjności (45,8 proc.), wysoką niepewnością co do długoterminowości przedsięwzięcia (44 proc.) oraz ściślejszym związaniem z firmą.” Jednym z najczęściej podawanych czynników pomagających uruchomić przedszkole były fundusze unijne (60,1 proc.).¹³

Przedszkola przykładowe posiadają wiele zalet. Przede wszystkim są alternatywą dla przedszkoli publicznych, w których często brakuje miejsc. Charakteryzuje je elastyczność godzin otwarcia oraz, co bardzo ważne, możliwość dofinansowania przez pracodawcę lub z innych źródeł, co stanowi ważne wsparcie dla rodziców bądź opiekunów. Ich funkcjonowanie niesie za sobą wiele korzyści zarówno dla pracowników, jak i pracodawców, wprowadzających w firmie politykę prorodzinną, co wpływa pozytywnie na jej wizerunek, atmosferę w strukturach przedsiębiorstwa oraz ostatecznie na polepszenie jakości pracy.

„Europrymusek” – przedszkole za unijne pieniądze

Przykładem przedszkola przykładowego, sfinansowanego z pieniędzy z funduszy unijnych jest Niepubliczne Przedszkole „Europrymusek”, działające w Białymstoku przy ul. Ciołkowskiego 54. Placówka jest efektem realizacji projektu „Jesteśmy blisko” – przedszkole przykładowe przy Europrimus Consulting Sp. z o.o. Przedsięwzięcie jest współfinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet I. *Zatrudnienie i Integracja Społeczna, Działanie 1.3 - Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej, Poddziałanie 1.3.2 - Projekty na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego.* Projekt kierowany jest

13 Wolters Kluwer, „Przedszkola firmowe: czy faktycznie czeka nas bum na tego typu placówki?”, źródło: http://www.wolterskluwer.pl/?cmd=press_room_wiecej,132,&kategoria=1, stan na dzień: 5 grudnia 2011 r.

do rodziców lub opiekunów prawnych wychowujących dzieci od 2,5 do 6 roku życia, będących pracownikami Europrimus Consulting Sp. z o.o. oraz pracownikami administracji publicznej, organizacji pozarządowych i przedsiębiorstw z sektora MSP prowadzących działalność na terenie miasta Białystok i gminy Juchnowiec Kościelny. Przedszkole oferuje bezpłatną opiekę nad dziećmi od sierpnia 2011 r. do kwietnia 2013 r.¹⁴ Pieniądze uzyskane z dofinansowania przeznaczono m.in. na przystosowanie budynku do wymogów prawnych, atestowane zabawki, ale także na materace, środki higieniczne czy catering. Przedszkole funkcjonuje od sierpnia. Oficjalnie zostało otwarte 17 października 2011 r.

„Europrimusek” oferuje opiekę podstawową, w zakresie określonym odpowiednimi przepisami, jak również wiele zajęć i programów dodatkowych, co wyróżnia je spośród przedszkoli publicznych. W ramach zajęć podstawowych w przedszkolu prowadzone są lekcje języka angielskiego, rytmiki z muzyką, zajęcia logopedyczne oraz gimnastyka ogólnorozwojowa i korekcyjno-kompensacyjna. Dodatkowo organizowane są zajęcia, które pomagają kształcić nowe umiejętności i nawyki związane ze zdrowym żywieniem, codziennym czytaniem czy bezpiecznym zachowaniem.¹⁵ Sukces powodzenia projektu zapewnia atrakcyjna formuła prowadzonych zajęć, dobór materiałów dydaktycznych i wykorzystanie w nauczaniu nowoczesnych metod. W chwili obecnej „Europrimusek” ma 42 wychowanków w trzech przedziałach wiekowych. Zatrudnia 4 osoby z kadry pedagogicznej.

Projekt jest odpowiedzią na potrzeby pracujących rodziców, a w szczególności kobiet wracających na rynek pracy po urlopie

¹⁴ Źródło: http://www.europrimusek.pl/o_projekcie, stan na dzień: 5 grudnia 2011 r.

¹⁵ Agata Sawczenko, „Europrimus Consulting – firma otworzyła przedszkole”, źródło: <http://www.poranny.pl/apps/pbcs.dll/article?AID=/20111015/BIALYSTOK/313650579>, 15 października 2011 r.

macierzyńskim. Tego typu praktyki pomagają przede wszystkim w godzeniu życia zawodowego z rodzinnym.

Podsumowanie

EDUKACJA PRZEDSZKOLNA ZARÓWNO PAŃSTWOWA JAK I PRYWATNA BEZ WĄTPIENIA PRZYNOSI WIELE KORZYŚCI

Oszacowano, że tylko 1 rok dziecka w przedszkolu potencjalnie może wpłynąć na możliwość uzyskania w przyszłości dochodów większych o 7-12 proc.¹⁶ Przedszkola stwarzają szansę skorzystania z coraz ciekawszej oferty zajęć, programów dodatkowych oraz zabawek. Odsetek placówek wczesnoszkolnych, dofinansowanych z funduszy unijnych w Polsce ciągle rośnie. Tendencja ta prowadzi do wyrównywania różnic w tym zakresie między Polską a pozostałymi państwami Unii Europejskiej. Dodatkowo przynosi wiele korzyści w skali mikro. Na rozwój lokalnych społeczności składa się bowiem wiele czynników, wśród których najważniejszym jest wczesna edukacja. ■

Katarzyna Krych
Fotografie: Przedszkole
Przykładowe „Europrimusek”
w Białymstoku

¹⁶ Monika Ebert, Rola edukacji przedszkolnej ..., op. cit., 1 s.